

การวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน
: กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

An Analysis potentiality of MEDITATION Tourism for Youth Tourist
: A Case Study of Temples in Roi-Kaen-Sarn-Sin Cluster Province

กัญญาภัค ศิริธรรม [KANYAPAK SIRITHAM] * ดร.ฐิรชญา มณีเนตร (Dr.Thirachaya Maneenetr)**

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน : กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน : กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ 2) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน:กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ การศึกษานี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ พระสงฆ์ และตัวแทนชุมชนหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์โดยภาพรวมมีศักยภาพความพร้อมในด้านสถานที่ ระบบสาธารณูปโภค กิจกรรม การเข้าถึง ที่พัก บุคลากร ขาดแต่เพียงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย โดยวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์ควรมุ่งเน้นในด้านการจัดสร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของทางวัด ส่วนจังหวัดขอนแก่นจะมุ่งเน้นที่การสร้างสรรคกิจกรรมเพื่อส่งเสริมช่องทางการประชาสัมพันธ์เดิมที่มีอยู่

ABSTRACT

This paper is one part of the research on the guideline to promote meditation tourism for youth tourist: A case study of the temples in Roi-Kaen-Sarn-Sin Cluster Province, which aims to 1) study on the potential of meditation tourism for youth tourist: A case study of the temples in Roi-Kaen-Sarn-Sin Cluster Province 2) analyze the potential of meditation tourism for youth tourist: A case study of the temples in Roi-Kaen-Sarn-Sin Cluster Province. This is the qualitative research. The sample comprised of Buddhist monks, community representatives, and government sectors related to Roi-Kaen-Sarn-Sin Cluster Province area. The research found that, overall Roi-Kaen-Sarn-Sin Cluster Province had capacity in places, public utility systems, activities, access, accommodations, and staffs but the public relation is the only thing in need to be promote variously, the temples in Roi-et, Mahasarakham, and Kalasin Province should be intense on creating the public relation channels for the temples activities and Khon-Kean province should focus on making the creative activities to promote the original public relation channels.

คำสำคัญ: ศักยภาพ, ท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐาน, กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

Keywords Potential, Meditation tourism , Roi-Kaen-Sarn-Sin Cluster Province

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** อาจารย์ประจำสาขาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ประเทศไทยมีทรัพยากรพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของผู้คน และทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม มีความเป็นเอกลักษณ์ในแต่ละภูมิภาค กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 -2559 เป็นหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่มีมิติอย่างมีทิศทาง เห็นได้จากยุทธศาสตร์ที่ 1 ที่ได้ให้ความสำคัญถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมในด้านศักยภาพการรองรับการมาเยือนของนักท่องเที่ยวรวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ก่อให้เกิดรายได้และการเรียนรู้ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว(กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา,2558)

วัดเป็นศาสนสถานทางศาสนานอกจากจะเป็นสถานที่ปฏิบัติกิจของพระสงฆ์และศาสนพิธีของชาวบ้านแล้ว ในปัจจุบัน วัดได้กลายเป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวต่างให้ความสนใจเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นการไปทำบุญตักบาตร ร่วมศาสนพิธีในวันสำคัญ สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเข้าไปเยี่ยมชม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กระตุ้นส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในรูปแบบการปฏิบัติสมาธิ วิปัสสนากรรมฐานด้วยการชูภาพลักษณ์เมืองพุทธศาสนา ที่ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2552) ถือเป็นทรัพยากรในของการการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของไทย ซึ่งในแต่ละพื้นที่ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบไปด้วย แหล่งท่องเที่ยว ,การเข้าถึง,ที่พัก, สิ่งอำนวยความสะดวก ,กิจกรรม ,การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว Buhalis (2000)

กรมการศาสนาและกระทรวงวัฒนธรรมได้ส่งเสริมกิจกรรมการเผยแผ่หลักธรรมสำหรับเยาวชนในมิตินักท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการพัฒนาจิตใจ เพื่อขัดเกลากิเลส ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน การเรียนที่ทำให้มีสมาธิมากขึ้น การท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐาน ที่ถือเป็นกิจกรรมการเดินทางเพื่อการศึกษาเรียนรู้และการปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนาแสวงหาความสงบสุขทางด้านจิตใจนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต (Hughes ,2013)

กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วยจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ เป็นกลุ่มจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ที่ถูกจัดตั้งตามมติคณะรัฐมนตรีของไทย เพื่อเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่เชื่อมโยงติดต่อกันและมีเอกลักษณ์ที่มีความมีความโดดเด่น และความหลากหลายทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ศาสนา ความเชื่อและเป็นที่ตั้งของวัดที่สำคัญการท่องเที่ยว (ททท.) ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยการนำเสนอภาพลักษณ์ของภาคอีสานที่สะท้อนถึงแหล่งเรียนรู้อารยธรรมในภาคอีสาน ที่มีความโดดเด่นในด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเนื่องจากมี วัด สถานปฏิบัติธรรมเป็นจำนวนมากและมีเกจิอาจารย์ที่เป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของพุทธศาสนิกชนกระจายอยู่ตามวัดวาอารามในอำเภอและจังหวัดต่างๆ ในภาคอีสานอยู่จำนวนมาก

อย่างไรก็ตามแม้ว่ากลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีความพร้อมในด้านของแหล่งท่องเที่ยว แต่วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ยังขาดข้อมูลในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ เพื่อที่จะนำเสนอศักยภาพการของพื้นที่และนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน : กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
2. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน:กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

วิธีการวิจัย

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทางคุณภาพ (Qualitative research) ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน : กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยใช้หลัก 7'A คือ แหล่งท่องเที่ยว ,การเข้าถึง,ที่พัก, สิ่งอำนวยความสะดวก ,กิจกรรม ,การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว,การโฆษณา การสนทนากลุ่มย่อยศึกษาเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน: กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

เครื่องมือในการวิจัย

- การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ พระสงฆ์ที่อยู่ภายในวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 28 รูป รวมถึงสัมภาษณ์ชุมชนที่อาศัยในบริเวณพื้นที่ในเขตวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์จำนวน 23 คน หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 21 คน

- แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ถึงศักยภาพของวัดโดยใช้หลัก 7'A ประกอบไปด้วย แหล่งท่องเที่ยว ,การเข้าถึง,ที่พัก, สิ่งอำนวยความสะดวก ,กิจกรรม ,การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว,การโฆษณา

-แบบสนทนากลุ่มย่อย โดยวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน:กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อนำมาผลการเก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานมาเป็นกรอบให้หน่วยงานภาครัฐ ชุมชน วางแผนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป

พื้นที่ศึกษา

กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ เป็นกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัด 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งกลุ่มจังหวัดดังกล่าวความพร้อมในด้านทรัพยากรในการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐาน ได้แก่ วัดป่าหนองโอง จังหวัดร้อยเอ็ด วัดโพธิ์โนนทัน จังหวัดขอนแก่น วัดป่าวังเลิง จังหวัดมหาสารคาม วัดป่ามณีมิวาส จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน : กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยใช้หลัก 7'A ประกอบไปด้วย แหล่งท่องเที่ยว ,การเข้าถึง,ที่พัก, สิ่งอำนวยความสะดวก ,กิจกรรม ,การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว,การโฆษณา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ระดับชาติและนานาชาติ 2560
วันที่ 10 มีนาคม 2560 ณ อาคารพานิ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

HMO17-4

ตารางที่ 1.1 แสดงศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสณากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน : กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

วัด	แหล่งท่องเที่ยว (Attrction)	การเข้าถึง (Accessibility)	สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)	ที่พักในแหล่ง ท่องเที่ยว (Accommodations)	กิจกรรมในแหล่ง ท่องเที่ยว (Activities)	บริการเสริมใน แหล่งท่องเที่ยว Ancillary Services)	การโฆษณา (Advertising)
วัดป่าหนองโพง จังหวัดร้อยเอ็ด	- เป็นวัดวิปัสณา กรรมฐาน ที่มี พื้นที่ในวัดที่ กว้างขวาง - รมรื่น - เป็นวัดวิปัสณา กรรมฐานประจำ จังหวัดร้อยเอ็ด	- ตั้งอยู่ติดถนนสาย หลัก โพนทอง - หนองพอก - ป้ายบอกทางเป็น ระยะ - ป้ายวัดค่อนข้าง สังเกตเห็นได้ยาก	- ป้ายสื่อ ความหมาย - ห้องน้ำ - ไฟฟ้า - น้ำประปา - สถานที่จัด กิจกรรม - บุคลากร	- เรือนพักแบ่งแยก ชายหญิง - แบ่งโซนสำหรับ เยาวชนและบุคคล ทั่วไป	- จัดกิจกรรมตาม ช่วงอายุของกลุ่ม เยาวชน - มีกิจกรรมเข้าค่าย โครงการผู้นำต่างๆ ทั้งตลอดระยะสั้น ระยะยาว - นอกจากกลุ่ม เยาวชนแล้ว ยังมี กิจกรรมวิปัสณา กรรมฐานสำหรับ นักท่องเที่ยวทั่วไป	-	- การบอกต่อปาก ต่อปาก
วัดโพธิ์โนนทัน จังหวัดขอนแก่น	- เป็นวัดที่มีเชื่อ เลื่องใน การ วิปัสณา กรรมฐานประจำ ขอนแก่น - วัดที่มีความ เก่าแก่ของประวัติ	- เนื่องจากวัดอยู่ ด้านในชุมชนกลาง เมือง - การเข้าถึงค่อนข้าง ลำบาก - ป้ายบอกทางเป็น ระยะ	- ความพร้อมของ สถานที่ - บุคลากร - ป้ายสื่อ ความหมาย - ห้องน้ำ - ไฟฟ้า	- เรือนพักไม่ได้ แบ่งแยกชายหญิง - ที่พักสำหรับ เยาวชนค่อนข้าง น้อย	- จัดกิจกรรมตาม ช่วงอายุของกลุ่ม เยาวชน	-	- วิทยุ 91.00 MHz - ศูนย์นิทรรศการ - หน้าเพจของวัด

			-น้ำประปา				
--	--	--	-----------	--	--	--	--

ตารางที่ 1.1 แสดงศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน : กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

วัด	แหล่งท่องเที่ยว (Attrction)	การเข้าถึง (Accessibility)	สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)	ที่พักในแหล่ง ท่องเที่ยว (Accommodations)	กิจกรรมในแหล่ง ท่องเที่ยว (Activities)	บริการเสริมใน แหล่งท่องเที่ยว Ancillary Services)	การโฆษณา (Advertising)
	- เป็นวัดที่ศรัทธา เลื่อมใสของ พุทธศาสนิกชน	- มีรถประจำ ทางผ่านหน้าวัด ตลอดทั้งวัน		- เรือนพักแบ่งแยก - แบ่งโซนสำหรับ เยาวชนและบุคคล ทั่วไป		-	
วัดป่าวังเลิง จังหวัด มหาสารคาม	- เป็นวัดที่มีเชื่อ เลื่องใน การ วิปัสสนา กรรมฐานประจำ มหาสารคาม - เจย์ดีใจหญิง, หอไตรกลางน้ำ, - เป็นวัดที่ศรัทธา เลื่อมใสของ พุทธศาสนิกชน - พื้นที่ในบริเวณ วัดค่อนข้าง กว้างขวาง - รมรื่น แบ่งแยก	- เนื่องจากวัดอยู่ติด ถนนสาย มหาสารคาม - กาฬสินธุ์ - การเข้าถึงสะดวก - ป้ายบอกทางเป็น ระยะ - มีรถประจำ ทางผ่านหน้าวัด ตลอดทั้งวัน	- ความพร้อมของ สถานที่ - นุคลากร - ป้ายสื่อ ความหมาย - ห้องน้ำ - ไฟฟ้า - น้ำประปา - สถานที่จอดรถ	- ไม่มีเรือนพัก สำหรับเยาวชน - ใช้ศาลาในการเป็น พักสำหรับเยาวชน จึงไม่มีการแบ่งแยก ชายหญิง	- จัดกิจกรรมตาม ช่วงอายุของกลุ่ม เยาวชน	-	- การบอกต่อปาก ต่อปาก

พื้นที่ปฏิบัติ							
----------------	--	--	--	--	--	--	--

ตารางที่ 1.1 แสดงศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน : กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (ต่อ)

วัด	แหล่งท่องเที่ยว (Attrction)	การเข้าถึง (Accessibility)	สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)	ที่พักในแหล่ง ท่องเที่ยว (Accommodations)	กิจกรรมในแหล่ง ท่องเที่ยว (Activities)	บริการเสริมใน แหล่งท่องเที่ยว Ancillary Services)	การโฆษณา (Advertising)
	- เป็นวัดที่ศรัทธา เลื่อมใสของ พุทธศาสนิกชน			- เรือนพักแบ่งแยก - แบ่งโซนสำหรับ เยาวชนและบุคคล ทั่วไป		-	
วัดป่ามณีนิมิต จังหวัดกาฬสินธุ์	- เป็นวัดที่มี ชื่อเสียงในการ วิปัสสนา กรรมฐานประจำ จังหวัดกาฬสินธุ์ - หอไตรกลางน้ำ, - เป็นวัดที่ศรัทธา เลื่อมใสของ พุทธศาสนิกชน - พื้นที่ในบริเวณ วัดกว้างขวาง - รมรื่น แบ่งแยก	- ตั้งอยู่ติดถนนสาย กาฬสินธุ์-ยางตลาด - สามารถเข้าถึงได้2 ทาง - ป้ายบอกทางเป็น ระยะ - ป้ายหน้าวัดสังเกต เห็นได้ง่าย - มีรถประจำ ทางผ่านหน้าวัด ตลอดทั้งวัน	- ความพร้อมของ สถานที่ - บุคลากร - ป้ายสื่อ ความหมาย - ห้องน้ำ - ไฟฟ้า - น้ำประปา - สถานที่จอดรถ	- ไม่มีเรือนพัก สำหรับเยาวชน - ใช้ศาลาในการเป็น พักสำหรับเยาวชน จึงไม่มีการแบ่งแยก ชายหญิง - เรือนพักแบ่งแยก - แบ่งโซนสำหรับ เยาวชนและบุคคล ทั่วไป	- จัดกิจกรรมตาม ช่วงอายุของกลุ่ม เยาวชน	-	- การบอกต่อปาก ต่อปาก - เพลงของวัด

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ระดับชาติและนานาชาติ 2560

วันที่ 10 มีนาคม 2560 ณ อาคารพาณิชย์ สราสิน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

HMO17-8

	พื้นที่ปฏิบัติ สำหรับชาวชน และบุคคลทั่วไป					-	
--	---	--	--	--	--	---	--

จากข้อมูลจากตารางสามารถสรุปศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน : กรณีศึกษา วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ หลัก 7'A ได้ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ นอกจากจะเป็นวัดสำหรับวิปัสสนากรรมฐานแล้ว บริเวณโดยรอบวัดส่วนใหญ่กว้างขวาง และร่มรื่น แบ่งเขตพื้นที่สำหรับปฏิบัติกลุ่มเยาวชนและกลุ่มบุคคลทั่วไป และมีพื้นที่เรียนรู้ต่างๆภายในวัด ไม่ว่าจะเป็นหอไตรกลางน้ำ,เจดีย์ใหญ่บรรจุพระสารีริกธาตุ ,ศาลาอศวินวิจิตหรือพิพิธภัณฑ์ศพ

2. การเข้าถึง(Accessibility) การเข้าถึงวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวกต่อการเดินทาง มีป้ายบอกทางเป็นระยะ

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีศักยภาพในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐาน ไม่ว่าจะเป็น ความพร้อมของสถานที่ ,บุคลากร,ป้ายสื่อความหมาย, ห้องน้ำไฟฟ้า ,น้ำประปา ,สถานที่จอดรถ

4.ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations) วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีศักยภาพด้านที่พักในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐาน มีเพียงวัดป่ามัชฌิมวาส จังหวัดกาฬสินธุ์ และวัดป่าวังเลิงจังหวัดมหาสารคาม ที่ยังขาดที่พักที่เป็นสัดส่วนสำหรับกลุ่มเยาวชน การแบ่งแยกชายหญิง

5.กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว(Activities) วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ทั้ง 4 วัด ได้มี จัดกิจกรรมวิปัสสนากรรมฐานตามช่วงอายุของกลุ่มเยาวชน เนื่องจากแต่ละช่วงอายุมีสมาธิไม่เท่ากันแต่ละช่วงอายุจึงมีการฝึกไม่เหมือนกัน และมีวัดวัดป่าหนองโพง จังหวัดร้อยเอ็ดที่ได้โครงการจัดกิจกรรมเข้าค่ายโครงการผู้นำต่างๆทั้งตลอดระยะสั้น ระยะยาว นอกจากกลุ่มเยาวชนแล้ว ยังมีกิจกรรมวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป เพิ่มเติมจากทุกวัด

6.บริการเสริมในแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Services) ด้วยการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐาน เป็นการจัดการกิจกรรมภายในวัดที่ค่อนข้างต้องการความสงบในการปฏิบัติ ทั้ง 4 วัดจึงไม่มีบริการเสริมในบริเวณพื้นที่

7.การ โฆษณา (Advertising) วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ทั้ง 3 วัด ขาดช่องทางการส่งเสริมการตลาดด้านต่างๆ ให้ข้อมูลหรือกิจกรรมเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเยาวชน มีเพียงวัดโพธิ์โนนทัน จังหวัดขอนแก่นที่มีช่องทางส่งเสริมการตลาดถึง 3 ช่องทางแต่ยังขาดความน่าสนใจ

2. จากการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน:กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน:กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์โดยการประชุมกลุ่มย่อย สามารถสรุปได้ว่าวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยภาพรวมวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์มีศักยภาพในแต่ละด้านในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐาน โดยใช้หลัก 7'A และจากการประชุมกลุ่มย่อยจึงได้เสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน เพื่อช่องทางการส่งเสริมการตลาด ให้ข้อมูลสามารถเข้าถึงกลุ่มเยาวชน ได้อย่างทั่วถึงและเป็นปัจจุบัน ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ทั้ง 4 วัด เป็นวัดที่มีการจัดกิจกรรมวิปัสสนากรรมฐานเป็นประจำ เป็นกลุ่มจังหวัดที่ความโดดเด่น ความเป็นเอกลักษณ์ และมีศักยภาพในการรองรับการในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐาน โดยใช้หลัก 7'A ซึ่งจากการวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน:กรณีศึกษา วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จากการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า วัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์มีศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานทุกด้าน และได้เสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน เพื่อช่องทางการส่งเสริมการตลาดทั้ง 4วัด เนื่องจากวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ยังขาดช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลสามารถเข้าถึงกลุ่มเยาวชน ได้อย่างทั่วถึง ซึ่งในแต่ละวัด มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ดังนี้

1. วัดป่าหนองโม่งบูรพาราม จังหวัดร้อยเอ็ด จัดตั้งเว็บไซต์,เพจเฟซบุ๊ก,หนังสือส่งเสริมการท่องเที่ยว,ธรรมสังฆจรในสถานศึกษา
2. วัดโพธิ์โนนทัน จังหวัดขอนแก่น จัดตั้งเว็บไซต์,แก้ปัญหาด้วยธรรมออนไลน์,วิปัสสนากรรมฐานออนไลน์,หนังสือส่งเสริมการท่องเที่ยว,ธรรมสังฆจรในสถานศึกษา
3. วัดป่าวังเลิง จังหวัดมหาสารคาม จัดตั้งเว็บไซต์,เพจเฟซบุ๊ก,หนังสือส่งเสริมการท่องเที่ยว,ธรรมสังฆจรในสถานศึกษา
4. วัดป่ามัชฌิมาวาส จังหวัดกาฬสินธุ์ จัดตั้งเว็บไซต์,เพจเฟซบุ๊ก,หนังสือส่งเสริมการท่องเที่ยว,ธรรมสังฆจรในสถานศึกษา

ซึ่งวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์ควรมุ่งเน้นในด้านการจัดสร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของทางวัด ส่วนจังหวัดขอนแก่นจะมุ่งเน้นที่การสร้างสรรคกิจกรรมเพื่อส่งเสริมช่องทางการประชาสัมพันธ์เดิมที่มีอยู่

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชน : กรณีศึกษาวัดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีวัตถุประสงค์สำเร็จลุล่วงได้เพราะได้รับความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรัชญา ชัยเกษม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ในการให้คำปรึกษาการช่วยเหลือ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างสูงสำหรับการเก็บข้อมูลทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณ คุณแม่โสภิตา เบ็ญชูลิทธิ นางสาวเบญจวรรณ ศิริธรรม นายองอาจ กองแก้ว ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนเรื่องการศึกษาที่ดีเสมอมา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 2558-2560. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2559,

จาก http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2552). เปิดตัวโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาพุทธ. ค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2558, จาก

<http://www.tatnewsthai.org/detail.php?newsID=1089>

Buhalis, D. (2000) . Marketing the competitive destination of the future. Retrieved December 2, 2015, from

<http://www.wmin.ac.uk/Env/UDP/staff/buhalis.htm>

Hughes, K., Bond, N., & Ballantyne, R. (2013). Designing and managing interpretive experiences at religious sites: Visitors' perceptions of Canterbury Cathedral.

Tourism Management. Australia. Retrieved September 02, 2017, from <http://www.stateheritage.wa.gov.au/docs/lgseminar-2012/t2-trends-in-tourism-me.pdf?sfvrsn=2>